

Fővárosi Ítéltábla

9.Pf.20.083/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Lajos Sándor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **I.r. felperes** (I.r. felperes címe) I. rendű és **II.r- felperes** (II.r. felperes címe) II. rendű felpereseknek – a kamarai jogtanácsos neve kamarai jogtanácsos által képviselt **alperes** (alperes címe.) alperes ellen **jog fenn nem állásának megállapítása** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. december 9. napján meghozott 15.P.20.533/2020/12. számú ítélete ellen a felperesek 13. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a kiegészítéssel, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesnek a felperesekkel szemben nem áll fenn az RDEBLHARTHY21172901 számú szerződésből fakadó követelésének bíróság előtti érvényesítéséhez való joga.

[2] Az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tények tekintetében állították, hogy az alperesi jogelőddel 2007. március 8. napján kötöttek kölcsönszerződést, és ugyanezen a napon közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot

tettek. A kölcsönszerződést az alperesi jogelőd 2009. december 7-én kelt levelében felmondta. Jogállításuk szerint a kölcsönszerződésből eredő követelés elévült az I. rendű felperes és az alperesi jogelőd között 2011., 2012. és 2014. években létrejött részletfizetési megállapodás, az engedményezésről történő értesítés és a 2014. évi felszólítás ellenére. A jelen perbeli esetben ugyanis a követelés elévülésének megszakítására a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 327. § (3) bekezdése alkalmazandó, amely alapján a felmondástól kezdődően a követelés elévülését csak végrehajtási cselekmények szakítják meg, mivel a Ptk. 327.§ (3) bekezdése szerinti végrehajtható okirat alatt a záradékolható közokiratot kell érteni, nem pedig a végrehajtási záradékot. Az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető, így az alperesnek a felperesekkel szemben nem áll fenn a követelés bíróság előtti érvényesítéséhez való joga.

[3] Álláspontjuk szerint keresetük jog fenn nem állásának megállapítására irányul. A megállapítási kereset előterjesztésének a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 172. § (3) bekezdése szerinti feltételei körében állították, hogy a kért megállapítás az alperessel szembeni jogaik megóvása érdekében szükséges, mivel az elévült követelést érvényesíteni nem lehet, a felperesek az elévült követelés miatt szerepelnek a KHR adóslisáján, továbbá a közvetlen végrehajthatóság esetén vagyoni és személyiségi jogi károk bekövetkezésének lehetősége fennáll, illetve a felperesek mindennapjaikat megkeseríti az alperes igényérvényesítése. A felpereseknek jogi érdeke fűződik a megállapításhoz, melyet abban jelöltek meg, hogy a már elévült követelésből eredően végrehajtási eljárás megindulására ne kerülhessen sor, marasztalást pedig nem kérhetnek.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy nem állnak fenn a megállapítási kereset előterjesztésének Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti konjunktív feltételei, melyet a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia. A felperesek nem kizárólag a jelen perbeli megállapítási kereset előterjesztésével részesülhetnek jogvédelemben, arra egyéb eszközök állnak rendelkezésükre.

[5] Érdemben a keresetet arra hivatkozással vitatta, hogy a felpereseknek az elévüléssel kapcsolatos álláspontja téves, mivel a hivatkozott kúriai döntés nem tesz különbséget a követelés elévülése és a végrehajtási jog elévülése közt. A részletfizetési megállapodások, a felszólító levél és az engedményezési értesítő a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján az elévülést megszakították, így a követelés nem évült el.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 350.000 forint perköltséget.

[7] Ítéletének indokolásában mindenekelőtt kiemelte, hogy a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti feltételei fennállnak, mert a szerződéskötés óta eltelt hosszú időre, a köztes eredménytelen megállapodásokra és az engedményezés tényére tekintettel a felpereseknek jogaik megóvása, a bizonytalanság megszüntetése végett elemi érdeke fűződött a jogviszony fennállásának, a követelés érvényesíthetőségének tisztázásához.

[8] A kereset érdemében a Ptk. 324. § (1) bekezdése, 325. § (1) és (2) bekezdése, 326. § (1) és (2) bekezdése, 327. § (1)-(3) bekezdése, valamint a Ptk. indokolása felhívásával arra a következtetésre jutott, hogy a jelen perbeli esetben több, a követelés elévülésének megszakadását eredményező körülmény is felmerült. Így a követelés megegyezéssel történő módosítása 2011., 2012. és 2014. években, továbbá az engedményezésről szóló értesítés 2017. évben megszakították a követelés elévülését, és az elévülési idő újraindulását eredményezték.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kiemelte, különbséget kell tenni a kötelmi követelés elévülése és a végrehajtási jog elévülése között. A követelés elévülésére a Ptk. általa idézett rendelkezései, míg a végrehajtási jog elévülésére a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi III. törvény (Vht.) 57. § (1)-(4) bekezdései az irányadók. Hangsúlyozta, amennyiben a követelés lejárt és esedékes, az csak akkor lesz végrehajtó, ha a jogosult fizetési meghagyásos eljárásban vagy peres eljárásban született marasztaló határozat alapján végrehajtási eljárást kezdeményez, illetve a Vht. 23/C. § (1) bekezdésnek megfelelő közjegyzői okiratot záradékoltatja. Ekkor, ezek által keletkezik a végrehajtható okirat, ami a végrehajtási eljárás kezdőirata. Enélkül nem indul végrehajtási eljárás, tehát fogalmilag kizárt a Ptk. 327. § (3) bekezdése szerinti végrehajtási cselekmény. Amennyiben a Vht. 10. §-a szerinti végrehajtható okirat rendelkezésre áll, a végrehajtási eljárás megindul, és ez esetben alkalmazható a Vht. 23/C. § (3) bekezdése, ami szerint ekkor már csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg az elévülést. Ennek alapján rámutatott arra, hogy álláspontja nem egyezik a Kúria felperesek által hivatkozott Pfv.I.20.184/2013/9. számú eseti döntésében kifejtettekkel, ugyanakkor az nem is bír kötelező erővel, mivel ilyenl csak a jogegységi határozat és az elvi bírósági határozat rendelkezik. Mindezekre tekintettel a keresetet elutasította.

[9] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és keresetük teljesítését, valamint az alperes perköltségben marasztalását kérték.

[10] Fellebbezésükben arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseiben rögzített indokolási kötelezettségének csupán formailag tett eleget, mivel az indokolás mellőzi a meggyőző erőt, az elvart logikai levezetést. Az elsőfokú bíróság a tényállást csak a bizonyítékok egy részének értékelésével állapította meg, és döntése meghozatalakor lényeges körülményeket nem vett figyelembe. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság „a korlátozott precedensrendszert” lényegében teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 272. §-át, 321. § (1)-(2), 324. § (1)-(2), 325. § (1), 326. § (1), 327. § (1) és (3), 523. § (1)-(2) bekezdéseiben és a Vht. 23/C. § (1), 57. § (1) és (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. Emiatt helytelen, a kúriai joggyakorlattal is ellentétes jogi következtetéseken alapul, és ekként megalapozatlan. A másodfokú bíróság által alkalmazni kért felülbírálati jogkörként a Pp. 369. § (3) bekezdés a)-e) pontját jelölték meg.

[11] Továbbra is arra hivatkoztak, hogy a kúriai és az országos bírósági gyakorlat szerint a felmondást követően csak és kizárólag a végrehajtási cselekmények szakítják meg az elévülést, a különböző megállapodások, felszólítás, engedményezési értesítő viszont nem, mivel a felmondás következtében a felperesekkel szembeni követelés esedékessé és ezáltal végrehajthatóvá vált. Végrehajtási cselekmények a mai napig sem történtek, így a követelés 2014. december 8. napján elévült. Kiemelték, a 2020. április 1. napja óta létező „korlátozott precedensrendszer” alapján helytelen az elsőfokú bíróság azon álláspontja, miszerint a Kúria precedensképes határozatai nem bírnak kötelező erővel.

[12] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségben történő egyetemleges marasztalását kérte.

[13] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és abból helyes jogi következtetést vont le. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg az indokolási kötelezettségét. Az indokolt bírói döntéshez való jog egy minimális követelményt támaszt a bíróságokkal szemben, így az elsőfokú bíróság nem követett el

jogszabálysértést, mikor indokolásában nem tért ki a felperesek minden bizonyítási indítványának cáfolatára.

[14] Kiemelte, a csatolt iratok alapján megállapítható, és a felperesek sem vitatták, hogy a kölcsönszerződés felmondására kizárólag magánokirati formában került sor, az alperesi jogelőd azt nem foglalta közokiratba. Ezért az okirat a Vht. 23/C. §-a szerint végrehajtási záradék kiállítására és végrehajtási eljárás megindítására nem alkalmas. Mivel végrehajtási záradék kiállítására nincs lehetőség, így a Ptk. 327. § (3) bekezdése sem alkalmazható, és a hivatkozott kúriai határozat alkalmazására ezekből sem kerülhet sor. Az elévüléssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy különbséget kell tenni a követelés és a végrehajtási jog elévülése között, és helyesen állapította meg, hogy az alperes az elévülést a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján megszakította a részletfizetési megállapodásokba foglalt elismeréssel, valamint az engedményezésről szóló értesítéssel. Emellett az I. rendű felperessel kötött megállapodásokra tekintettel az alperesi jogelőd nem is volt abban a helyzetben, hogy a megállapodások hatálya alatt végrehajtási eljárást kezdeményezzen, azok hatálya alatt ugyanis a felpereseknek nem volt lejárt esedékességű tartozása.

[15] Hivatkozott arra is, hogy a kúriai határozatok is egyedi ügyben hozott, kötőerővel nem rendelkező döntések, semmilyen jogszabályi alapja nincs annak, hogy a bíróság azokhoz kötve lenne. Az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében meghatározott kötelezettségének pedig eleget tett, ítélete jogi indokolása tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt jogkérdésben eltért a felperesek által hivatkozott kúriai határozatoktól.

[16] A fellebbezés nem alapos.

[17] A felperesek fellebbezése az elsőfokú ítélet teljes megváltoztatására és keresetük teljesítésére irányult, ezért az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése.

[18] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az érdemi döntésével is egyetértett, de az elsőfokú ítéletben kifejtettektől eltérő indokok miatt.

[19] A Pp. 172. § (3) bekezdése szerint valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A bíróság e törvényes feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.

[20] E jogszabályi rendelkezés alapján a Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek fennálltát a bíróság hivatalból köteles vizsgálni, azaz megállapítási kereset előterjesztésekor elsőként nem arról kell határoznia, hogy a perbe vitt igény érdemben megalapozott-e, hanem arról, hogy a kereset megfelel-e az eljárásjogi rendelkezéseknek. E jogszabályi kötelezettség pedig a Pp. 364. §-a folytán alkalmazandó Pp. 172. § (3) bekezdése

alapján a másodfokú bíróságot is terheli, így az ítéltábla mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei fennálltak-e, és ebben a kérdésben nem értett egyet az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel.

[21] Kiemeli az ítéltábla, hogy a megállapítási kereset tárgya egyrészt csak valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása lehet. Emellett a megállapítási kereset indításának a Pp. 172. § (3) bekezdése szerint két – valójában azonban három – együttes feltétele van. Az egyik az alperessel szemben fennálló jogvédelmi szükséghelyzet, a másik a marasztalás követelésének kizártsága. Az is szükséges azonban, hogy a kért megállapítás alkalmas legyen a felperes által megjelölt jog megóvására, és ez a megállapítási kereset indításának tulajdonképpen harmadik elengedhetetlen feltétele. E konjunktív feltételek hiányában a megállapítási kereset előterjesztése kizárt.

[22] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesnek a felperesekkel szemben nem áll fenn a perbeli szerződésből fakadó követelésének bíróság előtti érvényesítéséhez való joga. A felperesek ezzel a Pp. 172. § (3) bekezdésében szabályozott jog fenn nem állásának megállapítása iránt terjesztettek elő keresetet.

[23] Keresetük alapján tehát a bíróságnak vizsgálni kellett, hogy megállapítási keresetük a törvényben rögzített konjunktív feltételeknek megfelelt-e. A másodfokú bíróság megállapította, hogy nem áll fenn a megállapítási kereset előterjesztésének feltételét képező jogvédelmi szükséghelyzet. Önmagában az a körülmény, hogy a felperesek a követelés érvényesítésétől tartanak, jogvédelmi szükséghelyzetet nem alapoz meg. Ha az alperes a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat alapján közvetlen végrehajtást kezdeményez, akkor a felperesek a Pp. 528. § (2) bekezdése alapján végrehajtás megszüntetése iránt indított perben a végrehajtás megszüntetését kifejezetten arra hivatkozással is kérhetik, hogy a végrehajtani kívánt követelés, illetve a végrehajtási jog elévült. Amennyiben pedig az alperes a követelését peres eljárásban kívánja érvényesíteni, úgy a felperesek az ellenük indított perben a keresettel szembeni anyagi jogi kifogásban hivatkozhatnak a követelés elévülésére. Mindez pedig azt jelenti, hogy a felperesek jogvédelmi szükséghelyzete nem áll fenn, mivel a felperesek peres eljárásban a keresettel szembeni érdemi védekezésben, közvetlen végrehajtás kezdeményezése esetén pedig végrehajtás megszüntetése iránti perben hivatkozhatnak a követelés elévülésére.

[24] Kiemeli ugyanakkor az ítéltábla, hogy a kért megállapítás a felperesek jogainak megóvására nem is alkalmas. A felperesek a megállapítási keresettel valójában a közvetlen végrehajtást kívánják megakadályozni. A Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdése határozza meg azon feltételeket, amelyek együttes fennállása esetén egy közjegyzői okiratba foglalt kötelezettség közvetlenül végrehajtható. Ezek pedig a kölcsönszerződés meghatározott tartalmi elemeinek közokiratba foglalása és a felmondás tényének közokirati tanúsítása. A végrehajtási záradék kiállításakor a közjegyző csak és kizárólag e feltételeket vizsgálja, az elévülést hivatalból nem veszi figyelembe, így a közvetlen végrehajtás elrendelését a felperesek a kért megállapítással sem tudják elhárítani. A KHR adóslistáján pedig a felperesek saját tényállításuk szerint is szerepelnek, így nincs olyan joguk, amelynek megóvása érdekében a kért megállapítás még szükséges lenne, amellett, hogy az esetlegesen már bekövetkezett jogsérelem orvoslására a központi hitelinformációs rendszerről szóló 2011. évi

CXXII. törvény (Khrtv.) ad speciális jogorvoslatot. Mindezek okán a felperesek által előadottak sem a jogmegóvás szükségességét, sem alkalmasságát nem alapozzák meg.

[25] A megállapítási kereset indításának Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételei tehát nem álltak fenn, így a felperesek keresetét – annak további érdemi vizsgálata nélkül – el kellett utasítani. Ennek okán az ítéltábla mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a kereset érdemében kifejtetteket.

[26] Csupán megjegyzi az ítéltábla, hogy a kereset érdemi vizsgálata hiányában a felperesek által hivatkozott kúriai ítélet perbeli alkalmazhatósága sem merül fel. Ugyanakkor az az elsőfokú bíróságot nem is köti, pusztán azt kell megindokolnia a Pp. 346. § (5) bekezdése alapján, hogy melyek azok az okok, amelyek miatt jogkérdésben eltért a Kúria közzétett határozatától. E kötelezettségének pedig az elsőfokú bíróság eleget tett.

[27] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, a Pp. 383. § (6) bekezdésben foglaltak szerint eljárva azzal a kiegészítéssel, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli, mivel a kereseti illeték viseléséről az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében elmulasztott rendelkezni.

[28] A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 364. §-a folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelesek egyetemlegesen megfizetni az alperes ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét, melynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapulvételével határozta meg, és azt a fellebbezési eljárásban végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan a (6) bekezdés alapján mérsékelte. A felperesek teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam viseli.

Budapest, 2021. június 24.

dr. Höbl Katalin s. k.
a tanács elnöke

dr. Szentpáli Judit s. k.
előadó bíró

dr. Szabó Csilla s. k.
bíró